

M.A. Sem.-2 Examination

407

Philosophy (N & O)

May-2025

Time : 2-30 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના- દરેક પ્રશ્નના ગુણ સરખા છે.

1. સ્મૃતિ અંગે નૈયાયિકો અને પ્રભાકરોના મત સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
અર્થાપત્તિનું સ્વરૂપ અને પ્રકારો સ્પષ્ટ કરો.
2. અભાવના પ્રકારોનું સવિસ્તર વિવરણ કરો. 14
અથવા
અનુપલબ્ધિ પ્રમાણના ખ્યાલની સમજૂતી આપો.
3. સાંખ્ય દર્શન અને બૌદ્ધ દર્શનનો પ્રામાણ્ય વિચાર અને તેની આલોચના સ્પષ્ટ કરો. 14
અથવા
મીમાંસા દર્શન અને સાંખ્ય દર્શનનો પ્રામાણ્ય વિચાર અને તેની આલોચના સ્પષ્ટ કરો.
4. ન્યાયના ભ્રમ અંગેના સિદ્ધાંતની સમજૂતી આપીને તેની આલોચના કરો. 14
અથવા
શંકર અને રામાનુજના ભ્રમ અંગેના સિદ્ધાંતોની સમજૂતી આપીને તેની આલોચના કરો.
5. નીચેના પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યમાં જવાબ આપો.(કોઈ પણ સાત) 14
  1. ઉપમિતિ એટલે શું ?
  2. ભ્રાંતજ્ઞાનને નિરાલંબન માનનારા ચાર્વાકો સામે મુખ્ય ત્રણ દલીલો કઈ છે ?
  3. અર્થાપતિ એટલે શું ?
  4. સ્મૃતિને પ્રમા કોણ નથી માનતું ? શા માટે ?
  5. અભાવના પાંચ અંગો કયા કયા છે ?
  6. પ્રતિયોગી કોને કહેવાય છે ?
  7. વેદાંતીઓ પ્રામાણ્ય અંગે કયો મત સ્વીકારે છે ?
  8. માધ્યમિકો ભ્રમનું કારણ શું આપે છે ?
  9. અભાવ અંગે બૌદ્ધોનો મત શું છે ?
  10. જ્ઞાનના પ્રામાણ્ય અંગે મીમાંસકોનો મત શું છે ?
  11. મીમાંસકો અનુસાર સ્વતઃ પ્રામાણ્યનો અર્થ શું છે ?
  12. નૈયાયિકોનો ભ્રમ અંગેનો સિદ્ધાંત કયો છે ?

English Version

Instruction : All questions carry equal marks.

1. Clarify the views of the Nyaya and Prabhakara on smirti. 14
OR
Clarify the nature and types of Arthapatti.
2. Explain the types of Abhava in detail. 14
OR
Explain the concept of Anuaplabdhi.
3. Clarify the concept of valid Knowledge of Samkhya and Buddhist philosophy and its criticism. 14
OR
Clarify the concept of valid Knowledge of Mimamsa and Samkhya philosophy and its criticism.
4. Explain and criticize the theory of the of Error of Nyaya. 14
OR
Explain and criticize the theories of Shankara and Ramanuja on Error.
5. Answer the following questions in **one** or **two** sentences. (Any **seven**) 14
  1. What is Upamiti?
  2. What are the three main arguments against the Charvakas who consider illusionary knowledge as independent ?
  3. What is Arthapatti?
  4. Who does not consider smriti as prama ? Why?
  5. What are the five components of Abhava?
  6. What is pratiyogi ?
  7. What is the view of the Vedantin's regarding validity?
  8. What causes give madhyamikas for illusion ?
  9. What is the view of the Buddhists regarding Abhava?
  10. What is the view of the Mimansakas regarding the validity of knowledge ?
  11. What is the meaning of intrinsic validity, according to Mimansaka?
  12. What is the theory of the Naiyayikas regarding illusion?